

**UCHWAŁA NR XIV/103/2016
RADY GMINY SIEMIATYCZE**

z dnia 25 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Aktywności Lokalnej dla gminy Siemiatycze na lata 2016-2018”

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r., poz. 446, poz.1579) i art. 110 ust 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 r., poz. 930 z późniejszymi zmianami) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Siemiatycze na lata 2016-2018” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Adam Michał Boguszewski

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY SIEMIATYCZE NA LATA 2016-2018

I. WPROWADZENIE

II. DIAGNOZA

III. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

IV. ODBIORCY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

V. SPOSOBY I METODY REALIZACJI PROGRAMU

VI. ZAKŁADANE REZULTATY

VII. REALIZATORZY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

VIII. MIEJSCE I OKRES REALIZACJI

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

X. MONITORING I OCENA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

I. WPROWADZENIE

Program Aktywności Lokalnej w Gminie Siemiatycze na lata 2016 – 2018 określa zadania sformułowane w oparciu o sporządzoną diagnozę, w ramach lokalnej strategii pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, przeżywającym problemy w dostępie do zasobów rynku pracy i dóbr społeczno – gospodarczych, zaliczanym do grup szczególnego ryzyka wykluczenia społecznego. Zgodnie z art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, lokalne programy pomocy społecznej opracowuje i kieruje do wdrożenia rada gminy, biorąc pod uwagę zdiagnozowane potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Zadania w ramach Programu ukierunkowane są na pracę z osobami i rodzinami, zmierzającą do zmotywowania do podejmowania prób poprawy swojej sytuacji. Zgodnie z celem pomocy społecznej wynikającym z art. 3 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, program pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielenie im pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub miejscu pracy, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

Celem głównym Programu jest realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Siemiatycze ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego. Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu realizowane będą poprzez instrumenty aktywnej integracji między innymi o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym.

Realizacja Programu opiera się na partnerstwie i współpracy w zakresie organizowania na obszarze gminy przedsięwzięć wykorzystujących aktywne formy pomocy. Koordynatorem i głównym realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach. W jego realizacji uczestniczą instytucje i organizacje wykonujące na rzecz mieszkańców gminy Siemiatycze zadania mieszczące się w zakresie aktywizacji społeczno – zawodowej oraz inne pełniące funkcje wspierające, w szczególności: Urząd Gminy Siemiatycze, powiatowy Urząd pracy, podmioty usług reintegracji społecznej i zawodowej, lokalni przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe.

Przyjęte w Programie koncepcje i kierunki działań są zgodne z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych:

- Strategii Rozwoju kraju 2020, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego;

- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej;
- Strategii Rozwoju Województwa 2020, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Siemiatycze na lata 2012 - 2020.

II. DIAGNOZA

W oparciu o sporządzoną diagnozę oraz przeprowadzoną ankietę zawartą w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Siemiatycze na lata 2012 – 2020 gdzie liderzy szeroko dyskutowali temat problemów społecznych występujących w gminie. Do najistotniejszych problemów społecznych w gminie Siemiatycze zaliczono zatem:

- Aspołeczność, dziedziczna bierność – najlepiej nie robić, brak zainteresowania życiem wsi, brak integracji wśród mieszkańców, brak zaangażowania w życie społeczne wsi, brak integracji mieszkańców, brak zaangażowania w życie społeczności, do której należą dani mieszkańcy gminy;
- Bezrobocie, brak pracy, brak chęci do podjęcia pracy i poprawy swojego statusu życiowego (tylko świadczenia z GOPS);
- Alkoholizm, zwłaszcza mężczyzn niezamężnych, narkomania wśród młodzieży;
- Emigracja za granicę (Belgia, USA) - rozdzielenie rodziny i brak należytej opieki nad dziećmi, rozbicie rodziny, problemy rodzinne z powodu wyjazdów zagranicznych;
- Niskie dochody, niskie dochody w rodzinie, ubóstwo;
- Starzenie się ludności wiejskiej, brak domów pomocy społecznej dla osób starszych;
- Brak placówek specjalistycznych jako narzędzi do pracy dla GOPS;
- Patologie rodziny;
- Brak szans i możliwości na przekwalifikowanie zawodowe rolników;
- Zbyt duże wymagania rodziców wobec gminy, szkoły, tylko nie od siebie;
- Drastyczny spadek liczby uczniów – różnica między ewidencją a rzeczywistością (zagranica, miasto, zbyt duże koszty utrzymania);
- Nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego.

Uczestnicy warsztatów określili również katalog problemów społecznych oraz dokonali również hierarchizacji problemów, spośród wszystkich wymienionych problemów, za dominujące uznano:

- Ubóstwo i bezrobocie.
- Migracja i emigracja, eurosieroctwo.
- Alkoholizm i narkomania.
- Starzenie się społeczności lokalnej.
- Brak integracji społecznej.

Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach w roku 2015 świadczenia w ramach zadań własnych gminy oraz zadań zleconych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) przyznano łącznie 194 rodzinom (562 osobom), natomiast pomocą w formie pracy socjalnej objęto 127 rodzin (324 osoby). Najczęstszym powodem przyznania pomocy było ubóstwo - 140 rodzin (400 osoby), następnie bezrobocie - 105 rodzin (290 osoby), długotrwała lub ciężka choroba - 85 rodzin (206 osoby) , niepełnosprawność - 68 rodzin (155 osoby) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych – 53 rodzin (220 osób).

Ubóstwo, bezrobocie, powielanie negatywnych wzorców, brak wykształcenia, dziedziczenie niskiego statusu rodziny, niedostosowanie do dominujących w społeczeństwie wzorców zachowań powoduje marginalizację osób, rodzin, a nawet całych grup społecznych, prowadząc do ich społecznego wykluczenia. Osoby takie posiadają liczne deficyty socjalne, psychospołeczne, emocjonalne, które przekładają się na ich trudniejszą sytuację zarówno na rynku pracy, jak i w życiu rodzinnym, społecznym, powodując ich marginalizację i wykluczenie.

Osoby dotknięte problemem wykluczenia społecznego doświadczają syndromu wyuczonej bezradności, której towarzyszy deficyt poznawczy (przekonanie o niemożności wpływu na własne życie, braku skuteczności podejmowanych działań) oraz niechęć do podejmowania działań zmierzających do zmiany swojej sytuacji życiowej. Osoby te wykazują również braki w sferze zachowań społecznych- nie potrafią nawiązać rozmowy, wyrazić własnego zdania, mówić o swoich pragnieniach, przyjmować krytyki.

Wobec powyższego istotne jest, aby osoby borykające się z problemem społecznej marginalizacji, zostały objęte kompleksowym wsparciem ukierunkowanym na podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i ich rodzin oraz ich integracji z lokalnym środowiskiem. Ponad to doświadczenia z lat ubiegłych wskazują zarówno na dużą potrzebę prowadzenia działań ukierunkowanych na społeczną aktywizację osób, rodzin i ich otoczenia, jak i na ich efektywność.

III.CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Głównym celem PAL jest pomoc osobom, rodzinom, grupom społecznym zamieszkującym na terenie Gminy Siemiatycze w odbudowaniu i podtrzymaniu uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności, w powrocie do pełnienia ról społecznych, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu inicjatyw oraz przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej

Kierunki podejmowanych działań w ramach Programu:

- Ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa, poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb społecznych, ułatwianie dostępu do usług deficytowych (kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych).
- Rozbudowanie świadczeń wspierających aktywizację zawodową, edukacyjną, społeczną i zdrowotną.
- Zwiększenie mobilności zawodowej poprzez podejmowanie działań mających na celu umożliwienie podwyższenia/ zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych zgodnych z potrzebami lokalnego rynku pracy.
- Promowanie działań prospołecznych – zintegrowanie mieszkańców poprzez udział we wspólnych działaniach aktywizujących, kulturalnych, społecznych.
- Promowanie działań prorodzinnych – zminimalizowanie dysfunkcji w rodzinie poprzez prawidłowe funkcjonowanie oraz poprawę relacji członków rodziny
- Zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji, podejmowanie współpracy na rzecz rozwiązywania problemów lokalnej społeczności.
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwijanie ich umiejętności.
- Promowanie zasady samopomocy – wspieranie działań mających na celu wzajemna pomoc osób, grup społecznych zmagających się z podobnymi problemami.
- Organizowanie i wspieranie edukacji społecznej, działań wolontarystycznych
- Promocja działań wspierających więzi międzypokoleniowe – aktywizacja, integracja i wykorzystywanie potencjału dzieci, młodzieży i osób starszych.
- Organizowanie działań środowiskowych o charakterze edukacyjno- integracyjnych dla osób zagrożonych marginalizacją społeczną, wykluczonych społecznie oraz ich otoczenia.
- Inne działania wynikające z aktualnych potrzeb

IV. ODBIORCY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy, Siemiatycze w tym do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Grupę docelową Programu stanowią przede wszystkim :

- osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, otoczenie tych osób lub społeczność lokalna, w której zamieszkują;
- społeczność lokalna, która cechuje co najmniej jedna z przesłanek wykluczających, o których mowa w pkt 11 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020
- społeczność lokalna, która zamieszkuje obszary zdegradowane w rozumieniu Wytycznych Ministra infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 lub jej udział jest niezbędny w rewitalizacji, o której mowa w w/w wytycznych

V. SPOSOBY I METODY REALIZACJI PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie poprzez stosowanie:

- Szeroko rozumianej pracy socjalnej – praca socjalna w ramach PAL realizowana będzie przez pracowników socjalnych dzięki podejmowaniu przez nich działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie ról społecznych;
- Instrumentów aktywnej integracji – w ramach realizacji pal stosowane będą instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej.;
- Działan o charakterze środowiskowym – działania obejmujące edukację społeczną, obywatelską, organizowanie i inicjowanie imprez edukacyjno- integracyjnych, kulturalnych, sportowych, podejmowanie działań animacyjnych.

VI. ZAKŁADANE REZULTATY

- Zwiększenie aktywności lokalnych społeczności, w szczególności wykluczonych społecznie
- Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych
- Diagnoza potrzeb i problemów lokalnych grup społecznych.

- Wzrost zaangażowania organizacji i instytucji w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
- Podwyższenie jakości stosowanych metod, inicjowanie nowych metod pracy stosowanych w celu aktywizacji i integracji.
- Wzrost poczucia tożsamości, przynależności do danej grupy społecznej oraz współodpowiedzialności za procesy zachodzące w ramach danej społeczności
- Popularyzacja inicjatyw wolontarystycznych
- Wzrost usamodzielnienia świadczeniobiorców pomocy społecznej

VII. REALIZATORZY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Realizatorem Programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach jednak założenia Programu Aktywności Lokalnej Gminy Siemiatycze powinny realizować wszystkie podmioty, które ramach swoich kompetencji posiadają możliwość wspierania inicjatyw społecznych, tworzenia poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowania i wspierania rozwoju jednostki, grupy i społeczności lokalnej.

Przy realizacji Programu współpracować powinny:

- Urząd Gminy Siemiatycze;
- Jednostki organizacyjne Gminy Siemiatycze;
- Organizacje pozarządowe i kościelne
- Społeczności lokalne;
- Przedsiębiorcy lokalni, zakłady pracy;
- Inne instytucje działające w środowisku.

VIII. MIEJSCE I OKRES REALIZACJI

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany na terenie gminy Siemiatycze w latach 2016-2018

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Podstawowe źródła finansowania Programu Aktywności Lokalnej

- Środki własne realizatorów
- Środki unijne pozyskane na realizację projektu systemowego
- Dotacja
- Inne środki zewnętrzne

X. ZASADY MONITOROWANIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Monitoring przeprowadzany będzie na bieżąco, a jego celem będzie ustalenie skuteczności podejmowanych działań oraz stosowanych metod pracy dążących do osiągnięcia rezultatów.

Oceny efektywności realizacji PAL będą dokonywać realizatorzy programu. Raz w roku będą przygotowane sprawozdania z realizacji PAL, które zostaną przedstawione Wójtowi Gminy Siemiatycze. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami, a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.